

మ్యూజిక్ అకాడమీ 100వ వార్షిక సదస్సు - 2026: ముఖ్య విజేతలు

మ్యూజిక్ అకాడమీ (చెన్నై) తన 100వ వార్షిక ఉత్సవాల సందర్భంగా ప్రకటించిన ప్రతిష్టాత్మక అవార్డుల వివరాలు:

అవార్డు పేరు	గ్రహీత (Recipient)	రంగం/విశేషం
సంగీత కళానిధి (Sangita Kalanidhi)	జయంతి కుమారేష్	ప్రముఖ వీణ విద్వాంసురాలు
నృత్య కళానిధి (Nritya Kalanidhi)	నరేంద్ర జి.	భరతనాట్యం
సంగీత కళా ఆచార్య	సుగంధ కాలమేగం & త్రిసూర్ సి. నరేంద్రన్	గాత్రం & మృదంగం
మ్యూజికాలజిస్ట్ అవార్డు	డి. బాలసుబ్రహ్మణ్యన్	వెస్లియన్ యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్
నృత్య కళా ఆచార్య (కొత్తగా ప్రవేశపెట్టారు)	ఎ. జనార్దన్	భరతనాట్యం

ముఖ్యమైన పరీక్షాంశాలు (Key Facts for Exams):

- **జయంతి కుమారేష్ ప్రత్యేకత:** * ఈమె సరస్వతి వీణ వాయిద్యంలో నిష్ణాతురాలు.
  - దాదాపు 34 ఏళ్ల విరామం తర్వాత ఒక వీణ విద్వాంసురాలికి 'సంగీత కళానిధి' అవార్డు దక్కింది.
  - ఈమె తన గురువు, వీణా మేస్ట్రో **ఎస్. బాలచందర్** శతజయంతి ఉత్సవాల ఏడాది ఈ గౌరవం పొందడం విశేషం.
  - ఈమె లాల్గుడి జి. జయరామన్ కుటుంబానికి చెందినవారు.
- **నూతన అవార్డులు (New Categories):** ఈ ఏడాది నుంచి మూడు కొత్త నృత్య అవార్డులను ప్రవేశపెట్టారు:

2. డాన్స్ మ్యూజీషియన్ అవార్డు (గాత్రం) - **ఎస్. రాజేశ్వరి.**
3. డాన్స్ మ్యూజీషియన్ అవార్డు (వాయిద్యం) - **టి.కె. పద్మనాభన్.**
  - **సదస్సు తేదీలు:** 100వ వార్షిక సదస్సు **డిసెంబర్ 15, 2026 నుండి జనవరి 1, 2027** వరకు జరుగుతుంది.
  - **సదస్సు ముగింపు:** జనవరి 1వ తేదీన జరిగే 'సదస్' (Sadas) రోజున ఈ అవార్డులను ప్రధానం చేస్తారు.

క్విక్ రివిజన్ బిట్స్:

- **TTK అవార్డు గ్రహీతలు:** ఇంజికుడి సుబ్రహ్మణ్యం (నాగస్వరం) మరియు టి.కె.వి.బి. రామానుజాచార్యులు (వయోలిన్).
- **మ్యూజిక్ అకాడమీ ప్రెసిడెంట్:** ఎన్. మురళి.
- **జాతీయ వాయిద్యం:** వీణ (జయంతి కుమారేష్ వ్యాఖ్యల ప్రకారం).

భారత్ - యూరోపియన్ యూనియన్ (EU) సంబంధాలు: ముఖ్యాంశాలు

1. పర్యటన నేపథ్యం (Context of the Visit):

- **వేదిక:** బ్రస్సెల్స్ (బెల్జియం), యూరోపియన్ యూనియన్ ప్రధాన కార్యాలయం.
- **కారణం:** EU విదేశీ వ్యవహారాల కౌన్సిల్ సమావేశంలో (Foreign Affairs Council Meeting) 27 సభ్య దేశాల విదేశాంగ మంత్రులతో చర్చలు.
- **అహ్వానితులు:** EU హై రిప్రజెంటేటివ్ మరియు వైస్ ప్రెసిడెంట్ **కాజా కల్లాస్ (Kaja Kallas).**

2. ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం - FTA ఒప్పందం:

- భారత్ మరియు యూరోపియన్ యూనియన్ మధ్య జనవరిలో చారిత్రాత్మక **స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం (Free Trade Agreement - FTA)** ఖరారైంది.
- ఈ ఒప్పందం కుదిరిన తర్వాత బ్రస్సెల్స్ కు జరిగిన మొదటి ఉన్నత స్థాయి పర్యటన ఇది.

3. భారత్ - EU 16వ సదస్సు (16th India-EU Summit):

- ఇటీవల జరిగిన 16వ భారత్-ఈయూ శిఖరాగ్ర సదస్సు ఫలితంగా ఇరుపక్షాల మధ్య **వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం (Strategic Partnership)** మరింత బలపడింది. ఈ పర్యటన ఆ సంబంధాలను తదుపరి స్థాయికి తీసుకెళ్లే ప్రయత్నంలో భాగం.

పరీక్షల కోసం కీలక సమాచారం (Key Points for Exams):

1. నృత్య కళా ఆచార్య అవార్డు.

అంశం	వివరాలు
EU ప్రధాన కార్యాలయం	బ్రస్సెల్స్, బెల్జియం
EU సభ్య దేశాల సంఖ్య	27
EU రిప్రజెంటేటివ్ హౌస్	కాజా కల్లాస్ (Kaja Kallas)
కీలక చర్చాంశాలు	శక్తి ప్రవాహం (Energy flow), ఇరాన్-అమెరికా ఉద్రిక్తతలు, భద్రత.
ముఖ్య ఒప్పందం	స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం (Free Trade Agreement)

విశ్లేషణాత్మక అంశాలు (Analytical Points):

- **శక్తి భద్రత (Energy Security):** ఇరాన్-అమెరికా మధ్య నడుస్తున్న ఉద్రిక్తతల నేపథ్యంలో, చమురు మరియు ఇంధన సరఫరాపై ఈ పర్యటనలో చర్చలు జరిగే అవకాశం ఉంది.
- **వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యత:** ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో భద్రత మరియు ప్రపంచ వాణిజ్యంలో భారత్ పాత్రను EU గుర్తించడం ఈ పర్యటన యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

క్యూక్ రివిజన్ బిట్స్:

- **ప్రశ్న:** ఇటీవల భారత విదేశాంగ మంత్రి ఏ అంతర్జాతీయ సంస్థ కౌన్సిల్ సమావేశానికి హాజరయ్యారు?
  - **జవాబు:** యూరోపియన్ యూనియన్ (EU) విదేశీ వ్యవహారాల కౌన్సిల్.
- **ప్రశ్న:** భారత విదేశాంగ మంత్రిని బ్రస్సెల్స్ కు ఆహ్వానించిన EU వైస్ ప్రెసిడెంట్ ఎవరు?
  - **జవాబు:** కాజా కల్లాస్.

స్పార్ట్స్ ఫర్ సోషల్ గుడ్స్ 2026: ప్రధాన విజేతలు

1. ప్రాజెక్ట్ నన్హి కలి (Project Nanhi Kali)

- **అవార్డు:** స్పార్ట్స్ ఫర్ సోషల్ గుడ్స్ (Sports for Social Good).

- **పథకం నేపథ్యం:** ఇది 1996లో ప్రారంభించబడింది. దీనిని కె.సి. మహేంద్రా ఎడ్యుకేషన్ ట్రస్ట్ నిర్వహిస్తోంది.
- **లక్ష్యం:** వెనుకబడిన వర్గాల బాలికలకు విద్య మరియు క్రీడల ద్వారా సాధికారత కల్పించడం.
- **ముఖ్య గణాంకాలు:** * ఇప్పటివరకు 15 రాష్ట్రాల్లో 8.7 లక్షల మంది బాలికలకు మద్దతు ఇచ్చింది.
  - 'స్పోర్ట్స్ ఫర్ లైఫ్' (Sports for Life): 2018లో ప్రారంభించిన ఈ కార్యక్రమం ద్వారా క్రీడలను (ప్రధానంగా ఫుట్ బాల్) బాలికల విద్యలో భాగం చేశారు.
  - 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరంలో (FY25), సుమారు 94,000 మంది బాలికలు ఈ ప్రోగ్రామ్ లో పాల్గొన్నారు.

2. ఇండియన్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (IOCL)

- **అవార్డు:** బెస్ట్ పి.ఎస్.యు ఫర్ ప్రమోషన్ ఆఫ్ స్పోర్ట్స్ (Best PSU for Promotion of Sport).
- **ప్రత్యేకత:** ఇండియన్ ఆయిల్ ఈ అవార్డును అందుకోవడం ఇది మూడవసారి.
- **నేపథ్యం:** గత నాలుగు దశాబ్దాలుగా భారతదేశంలో క్రీడా ప్రతిభను ప్రోత్సహిస్తున్నందుకు గాను ఈ గుర్తింపు లభించింది.

పరీక్షా దృక్పథంలో ముఖ్యమైన పాయింట్లు (Exam Point of View):

అంశం	వివరాలు
అవార్డుల ప్రధాన సంస్థ	ది హిందూ గ్రూప్ (The Hindu Group) & స్పోర్ట్స్ ఫర్
ప్రాజెక్ట్ నన్హి కలి ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్	శీతల్ మెహతా (Sheetal Mehta)
IOCL ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (CSR)	విభూతి రంజన్ ప్రధాన్
నన్హి కలి విస్తరించిన రాష్ట్రాలు	మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్, పంజాబ్, యూపీ, ఒడిశా, పశ్చిమ బెంగాల్ మొదలైనవి (మొత్తం 15 రాష్ట్రాలు).

క్యూక్ రివిజన్ బిట్స్:

- **ప్రశ్న:** 'స్పోర్ట్స్ ఫర్ సోషల్ గుడ్ 2026' అవార్డును గెలుచుకున్న స్వచ్ఛంద సంస్థ ఏది?
- **జవాబు:** ప్రాజెక్ట్ నన్నీ కలి.
- **ప్రశ్న:** ప్రాజెక్ట్ నన్నీ కలిలో భాగంగా బాలికల నాయకత్వ లక్షణాలను పెంచడానికి 2018లో ప్రారంభించిన కార్యక్రమం పేరేమిటి?
- **జవాబు:** స్పోర్ట్స్ ఫర్ లైఫ్ (Sports for Life).
- **ప్రశ్న:** క్రీడల ప్రోత్సాహకంలో ఉత్తమ ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ (PSU) అవార్డు ఎవరికి దక్కింది?
- **జవాబు:** ఇండియన్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్ (IOCL).

ట్రైబల్ ఆర్ట్ ఫెస్ట్ 2026 (TRIBES ART FEST 2026)

నిర్వహణ: గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Tribal Affairs), నేషనల్ గ్యాలరీ ఆఫ్ మోడర్న్ ఆర్ట్ (NGMA) మరియు FICCI సహకారంతో.

వేదిక: ట్రావెన్కోర్ ప్యాలెస్, న్యూ ఢిల్లీ (మార్చి 3 - 13, 2026).

లక్ష్యం: గిరిజన కళాకారులకు వేదికను కల్పించడం, సంప్రదాయ విజ్ఞానాన్ని పరిరక్షించడం మరియు మార్కెట్ అనుసంధానం (Market Linkages) చేయడం.

ముఖ్యమైన గిరిజన కళారూపాలు - విశేషాలు

1. వార్లి చిత్రకళ (WARLI PAINTING) - మహారాష్ట్ర

- **నేపథ్యం:** ఇది నియోలిథిక్ (నవీన శిలాయుగం) కాలం నాటి పురాతన కళగా భావించబడుతుంది.
- **శైలి:** ప్రాథమిక రేఖాగణిత ఆకారాలను (వృత్తాలు, త్రిభుజాలు, చతురస్రాలు) ఉపయోగిస్తారు.
- **ముడిపదార్థాలు:** గోడలపై మట్టి పునాదిపై బియ్యం పిండితో (తెలుపు రంగు) చిత్రాలు వేస్తారు.
- **ప్రధానాంశాలు:** తార్పా నృత్యం (Tarpa Dance), వ్యవసాయం, వేట మరియు ప్రకృతి ఆరాధన.
- **ప్రముఖ కళాకారుడు:** మధుకర్ రాంభౌ వాడు (Madhukar Rambhau Vadu).

2. గోండ్ చిత్రకళ (GOND ART) - మధ్యప్రదేశ్

- **ప్రత్యేకత:** చుక్కలు (Dots) మరియు గీతలతో (Lines) కూడిన క్లిష్టమైన నమూనాలు.
- **గుర్తింపు:** దీనికి GI ట్యాగ్ (Geographical Indication) లభించింది.
- **ప్రముఖ కళాకారుడు:** జపానీ శ్యామ్ హర్షీ (ప్రముఖ కళాకారుడు జంగర్ సింగ్ శ్యామ్ కుమార్).
- **నేపథ్యం:** ప్రకృతి, జానపద కథలు మరియు గిరిజన జీవనశైలిని ప్రతిబింబిస్తుంది.

3. భీల్ చిత్రకళ (BHIL PAINTING) - మధ్యప్రదేశ్ & రాజస్థాన్

- **శైలి:** 'పాయింట్లిస్ట్' (Pointillist) పద్ధతి. వేల సంఖ్యలో చిన్న చిన్న చుక్కలతో చిత్రాలను రూపొందిస్తారు.
- **అర్థం:** ప్రతి చుక్క ఒక విత్తనాన్ని లేదా ప్రకృతి లయను సూచిస్తుంది.
- **ప్రముఖ కళాకారుడు:** రామ్ సింగ్ భవోర్ (Jhabua జిల్లా).

4. మాస్కో మేకింగ్ (ముఖలింగాల తయారీ) - పశ్చిమ బెంగాల్ & అస్సాం

- **రభా (Rabha) & తమాంగ్ (Tamang) తెగలు:** పురాణ గాథలు, జానపద నాటకాలు మరియు ఆచార నృత్యాల కోసం వీటిని ఉపయోగిస్తారు.
- **తయారీ:** కలప, వెదురు, సొరకాయ బుర్ర లేదా మట్టితో చేస్తారు.
- **ప్రముఖ కళాకారుడు:** శాంతి రామ్ రభా.

పరీక్షల దృష్ట్యా ఇతర కీలక అంశాలు:

- **సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యత:** ఈ పండుగలో 'ట్రైబల్ ఆర్ట్ రివైవల్ & సస్టైనబుల్ ఫ్యూచర్స్' వంటి అంశాలపై చర్చలు జరిగాయి.
- **విద్యా కార్యక్రమం:** 100 మందికి పైగా గిరిజన విద్యార్థులకు సీనియర్ కళాకారులతో మెంటార్షిప్ ప్రోగ్రామ్ నిర్వహించారు.

ప్రాక్టీస్ బిట్: ఇటీవల 'జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్' (GI) ట్యాగ్ పొందిన ఏ గిరిజన కళారూపం 'చుక్కలు మరియు గీతల' నమూనాకు ప్రసిద్ధి చెందింది?

సమాధానం: గోండ్ చిత్రకళ (Gond Painting).

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు - 2025

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ 24 భారతీయ భాషలలో తన వార్షిక పురస్కారాలను ప్రకటించింది. ఇందులో కవిత్యం, నవలలు, కథానికలు, వ్యాసాలు వంటి వివిధ ప్రక్రియలకు గుర్తింపు లభించింది.

ముఖ్యమైన అవార్డు వివరాలు

- **బహుమతి:** ₹1,00,000 నగదు, శాలువా మరియు తామ్రపత్రం.
- **ప్రధానోత్సవం:** మార్చి 31, 2026 న న్యూఢిల్లీలో జరుగుతుంది.
- **భాషల సంఖ్య:** మొత్తం 24 భాషలు.

తెలుగు మరియు ప్రధాన భాషల విజేతలు

భాష	విజేత పేరు	పుస్తకం పేరు	ప్రక్రియ (Genre)
తెలుగు	నందిని సిధా రెడ్డి	అనిమేష	కవిత్యం (Poetry)

భాష	విశేష పేరు	పుస్తకం పేరు	ప్రక్రియ (Genre)
ఇంగ్లీష్	నవతేజ్ సర్నా	క్రిమ్సన్ స్ప్రింగ్ (Crimson Spring)	నవల
హిందీ	మమతా కాలియా	జీతే జీ అలహాబాద్	జ్ఞాపకాలు (Memoir)
సంస్కృతం	సాధు భద్రేష్ దాస్	ప్రస్థానచతుష్టయే బ్రహ్మఘోషః	కవిత్యం
ఉర్దూ	ప్రితూల్ సింగ్ బేతాబ్	సఫర్ జారీ హై	కవిత్యం

మతువా ధర్మ మేళా (MATUA DHARMA MELA) - 2026

నేపథ్యం: శ్రీ శ్రీ హరిచంద్ రాకూర్ జీ (Shree Shree Harichand Thakur Ji) జయంతిని పురస్కరించుకుని ప్రతి సంవత్సరం ఈ మేళాను నిర్వహిస్తారు. 2026 మార్చి 16న ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ ఈ సందర్భంగా భక్తులకు శుభాకాంక్షలు తెలిపారు.

శ్రీ హరిచంద్ రాకూర్ మరియు మతువా ఉద్యమం - కీలక అంశాలు

- **వ్యవస్థాపకుడు:** శ్రీ హరిచంద్ రాకూర్ (1812-1878).
- **సంఘ సంస్కరణ:** ఈయన బెంగాల్ లోని అణగారిన వర్గాల (ముఖ్యంగా నమశూద్రులు) సామాజిక, విద్యా మరియు మతపరమైన ఉన్నతి కోసం 'మతువా మహాసంఘాన్ని' స్థాపించారు.
- **ముఖ్య ఉద్దేశం:** కుల వివక్షను వ్యతిరేకించడం, స్త్రీ పురుష సమానత్వం మరియు 'మనుషత్వమే దైవత్వం' అనే సూత్రంపై ఆధారపడి ఈ ఉద్యమం సాగింది.
- **తత్వశాస్త్రం:** ఈయన బోధనల సారాంశం "గృహస్థ ధర్మం". కర్మ (పని) చేస్తూనే భక్తిని పాటించాలని, విగ్రహారాధన కంటే మానవత్వమే గొప్పదని బోధించారు.

విభాగాల వారీగా అవార్డుల సంఖ్య

- **కవిత్యం:** 08 పుస్తకాలు
- **కథానికలు:** 06 పుస్తకాలు
- **నవలలు:** 04 పుస్తకాలు
- **జ్ఞాపకాలు (Memoirs):** 02 పుస్తకాలు
- **వ్యాసాలు:** 02 పుస్తకాలు
- **ఆత్మకథ:** 01 (మరాఠీ - రాజు బావిస్కర్)
- **సాహిత్య విమర్శ:** 01 (తమిళం - సా. తమిళసెల్వన్)

మేళా విశేషాలు మరియు ప్రాముఖ్యత

- **ప్రదేశం:** ఇది ప్రధానంగా పశ్చిమ బెంగాల్ లోని **రాకూర్ నగర్ (Thakur Nagar)** లో ఘనంగా జరుగుతుంది.
- **సాంస్కృతిక విలువ:** మతువా సంస్కృతి సమానత్వం, గౌరవం మరియు ఆధ్యాత్మిక బలానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది.
- **ప్రభుత్వ చొరవ:** గత దశాబ్ద కాలంగా భారత ప్రభుత్వం మతువా వర్గాల సంక్షేమం, సాధికారత మరియు వారి సాంస్కృతిక వారసత్వ పరిరక్షణకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతనిస్తోంది.

పోటీ పరీక్షల కోసం గమనిక (Quick Notes):

1. **తెలుగు విశేష:** 2025 సంవత్సరానికి గాను **నందిని సిద్ధా రెడ్డి** గారికి తన కవితా సంపుటి '**అనిమేష**' కు సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు లభించింది. (గతంలో ఈయన తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ మొదటి అధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు).
2. **తెలుగు జ్యూరీ సభ్యులు:** డాక్టర్ ఎన్. గోపి, డాక్టర్ కోయి కోటేశ్వరరావు, డాక్టర్ మధురాంతకం నరేంద్ర.
3. **ఇంగ్లీష్ విశేష:** మాజీ దౌత్యవేత్త **నవతేజ్ సర్నా** రాసిన 'క్రిమ్సన్ స్ప్రింగ్' నవలకు అవార్డు లభించింది (ఇది జలియన్ వాలాబాగ్ ఉదంతం నేపథ్యంలోని కథ).

ప్రాక్టీస్ బిట్: 2025 కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు పొందిన నందిని సిద్ధా రెడ్డి రాసిన 'అనిమేష' ఏ సాహిత్య ప్రక్రియకు చెందినది?

సమాధానం: కవిత్యం (Poetry).

పరీక్షల కోసం క్విక్ నోట్స్:

1. **మతువా శాఖ ఏ రాష్ట్రంలో ప్రబలంగా ఉంది?**
  - పశ్చిమ బెంగాల్ (మరియు బంగాదేశ్ లోని కొన్ని ప్రాంతాలు).
2. **హరిచంద్ రాకూర్ ప్రవచించిన ముఖ్య సూత్రం ఏమిటి?**
  - హరి నామ స్మరణతో పాటు సామాజిక సమానత్వం మరియు విద్య ద్వారా విముక్తి.
3. **నమశూద్ర ఉద్యమం (Namasudra Movement) దేనికి సంబంధించినది?**
  - అంటరానితనం నిర్మూలన మరియు గౌరవప్రదమైన జీవితం కోసం మతువా సంఘం చేపట్టిన పోరాటం.

ప్రాక్టీస్ బిట్: 19వ శతాబ్దంలో బెంగాల్ లో సామాజిక సమానత్వం కోసం 'మతువా మహాసంఘాన్ని' స్థాపించిన సంస్కర్త ఎవరు?

సమాధానం: శ్రీ హరిచంద్ రాకూర్.

నివేశక శిబిర్ (NIVESHAK SHIVIR) - భువనేశ్వర్

నిర్వహణ: ఇన్వెస్టర్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఫండ్ అథారిటీ (IEPFA) మరియు సెక్యూరిటీస్ అండ్ ఎక్స్చేంజ్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా (SEBI).

తేదీ & వేదిక: 27 మార్చి 2026, భువనేశ్వర్ (ఒడిశా).

ముఖ్య ఉద్దేశం: పెట్టుబడిదారులకు అవగాహన కల్పించడం, క్లెయిమ్ చేయని డివిడెండ్లు (Unclaimed Dividends) మరియు షేర్ల రికవరీ ప్రక్రియను సులభతరం చేయడం.

IEPFA గురించి కీలక అంశాలు (EXAM POINTS)

- స్థాపన:** కంపెనీల చట్టం, 2013లోని సెక్షన్ 125 ప్రకారం కేంద్ర కార్పొరేట్ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Corporate Affairs) పరిధిలో ఏర్పాటు చేయబడింది.
- విధులు:**
  - * ఏడు సంవత్సరాల పాటు క్లెయిమ్ చేయని డివిడెండ్లు, మెచ్యూర్డ్ డిపాజిట్లు మరియు షేర్లను IEPF ఫండ్ కు బదిలీ చేస్తారు.
  - వీటిని తిరిగి పొందేందుకు (Refund) పెట్టుబడిదారులకు సహాయం చేయడం.
  - పెట్టుబడిదారుల విద్య, అవగాహన మరియు రక్షణ (Investor Protection) కోసం కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం.

నివేశక శిబిర్ - ప్రత్యేకతలు

- **వన్-స్టాప్ ప్లాట్ ఫారమ్:** ఇన్వెస్టర్లు తమ ఫిర్యాదులను నేరుగా పరిష్కరించుకోవడానికి ఇది ఒకే వేదికగా పనిచేస్తుంది.
- **సేవలు:**
  - * క్లెయిమ్ చేయని డివిడెండ్లు/షేర్ల రికవరీకి నేరుగా సహాయం.
  - ఆన్-ది-స్పాట్ KYC అప్ డేషన్ మరియు నామినేషన్ సేవలు.
  - రిజిస్ట్రార్స్ అండ్ ట్రాన్స్ ఫర్ విజెంట్స్ (RTAs) మరియు కంపెనీలతో నేరుగా ముఖాముఖి చర్చలు.
- **లక్ష్యం:** మధ్యవర్తులు లేకుండా పారదర్శకమైన రీతిలో పెట్టుబడిదారుల సమస్యలను పరిష్కరించడం మరియు దేశవ్యాప్తంగా 'ఆర్థిక అక్షరాస్యత'ను (Financial Literacy) పెంచడం.

పరీక్షల కోసం క్విక్ నోట్స్:

- **IEPFA నోడల్ మినిస్ట్రీ:** మినిస్ట్రీ ఆఫ్ కార్పొరేట్ అఫైర్స్.
- **SEBI పాత్ర:** ఇది భారతీయ మూలధన మార్కెట్ (Capital Market) నియంత్రణ సంస్థ. IEPFAతో కలిసి ఇన్వెస్టర్ ప్రయోజనాలను రక్షించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
- **Unclaimed Period:** వరుసగా 7 ఏళ్ల పాటు డివిడెండ్ క్లెయిమ్ చేయకపోతే ఆ షేర్లు IEPF కి బదిలీ అవుతాయి.

ప్రాక్టీస్ బిట్: క్లెయిమ్ చేయని డివిడెండ్లు మరియు షేర్లను నిర్వహించే 'ఇన్వెస్టర్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఫండ్ అథారిటీ' (IEPFA) ఏ కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోకి వస్తుంది?

సమాధానం: కార్పొరేట్ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Corporate Affairs).

పల్స్ పోలియో ఇమ్్యునైజేషన్ ప్రోగ్రామ్ నేపథ్యం మరియు ప్రాముఖ్యత:

- **ఎప్పుడు జరుపుకుంటారు:** ప్రతి సంవత్సరం **మార్చి 16న**.
- **మొదటిసారి:** 1995 మార్చి 16న భారతదేశంలో మొదటిసారిగా **పల్స్ పోలియో ఇమ్్యునైజేషన్ ప్రోగ్రామ్** ప్రారంభించబడింది. ఆ రోజున మొదటి డోస్ ఓరల్ పోలియో వ్యాక్సిన్ ఇచ్చారు.
- **లక్ష్యం:** సమాజంలో వ్యాధుల నివారణకు టీకాల ప్రాముఖ్యతపై అవగాహన కల్పించడం మరియు టీకా ద్వారా నివారించగల వ్యాధులను పూర్తిగా అరికట్టడం.

కీలక అంశాలు (EXAM POINTS):

- పోలియో నిర్మూలన:** నిరంతర వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియ వల్ల భారతదేశం **27 మార్చి 2014న** ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (WHO) నుండి 'పోలియో రహిత దేశం'గా సర్టిఫికేట్ పొందింది.
- మిషన్ ఇండ్రాధనుష్ (Mission Indradhanush):** 2014లో భారత ప్రభుత్వం దీనిని ప్రారంభించింది. దీని లక్ష్యం 2 సంవత్సరాల లోపు పిల్లలకు మరియు గర్భిణీ స్త్రీలకు ఎనిమిది ప్రధాన వ్యాధుల నుండి పూర్తి రక్షణ కల్పించడం.
- యునివర్సల్ ఇమ్్యునైజేషన్ ప్రోగ్రామ్ (UIP):** ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలలో ఒకటి. దీని ద్వారా క్షయ, డిఫ్టీరియా, ధనుర్వాతం, పోలియో, మీజిల్స్ వంటి వ్యాధులకు ఉచితంగా టీకాలు అందిస్తారు.

ప్రస్తుత ప్రాధాన్యత:

- **కోవిడ్-19 వ్యాక్సినేషన్:** ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద వ్యాక్సినేషన్ డ్రైవ్ ను భారతదేశం విజయవంతంగా నిర్వహించింది.
- **U-WIN ప్లాట్ ఫారమ్:** వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియను డిజిటలైజ్ చేయడానికి కోవిన్ (Co-WIN) తరహాలో గర్భిణీ స్త్రీలు మరియు పిల్లల కోసం దీనిని ప్రయోగాత్మకంగా అమలు చేస్తున్నారు.

పరీక్షల కోసం ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు:

- **ప్రశ్న:** భారతదేశం ఎప్పుడు పోలియో రహిత దేశంగా ప్రకటించబడింది?
- **సమాధానం:** 2014.
- **ప్రశ్న:** 'మిషన్ ఇండ్రాధనుష్' దేనికి సంబంధించినది?
- **సమాధానం:** పిల్లలకు మరియు గర్భిణీలకు సంపూర్ణ టీకా సౌకర్యం కల్పించడం.